

Slechts 1 op 100 weet hoe ons financieel systeem daadwerkelijk functioneert

Weinigen weten hoe het financieel systeem werkelijk in mekaar steekt.

Zelfs de meeste bankiers hebben geen idee van hetgeen ik je zo meteen ga vertellen.

Helaas zal je ook leren dat het systeem zoals we dat vandaag kennen zeer instabiel is en leidt tot een *boom-bust model*.

Het moderne bankieren kent eigenlijk zijn oorsprong bij de goudsmiden. ¹

Geld bestond toen nog gewoon uit munten van goud en zilver en deze werden vaak uit veiligheidsoverwegingen in bewaring gegeven bij een goudsmid.

De goudsmid gaf deze mensen een ticket dat als bewijs diende voor het goud dat in bewaring werd gegeven. Met dit ticket kon men steeds terugkeren naar de goudsmid en het goud weer ophalen.

Maar al snel gingen mensen deze tickets gebruiken als betaalmiddel. Ieder ticket was een perfect alternatief voor goud, dus waarom niet?

Het papiergeld was geboren.

Onze goudsmid zag het allemaal gebeuren en kreeg een geniaal idee.

Hij merkte dat mensen zelden hun tickets kwamen omruilen voor goud. Het was dus voldoende om een bepaalde hoeveelheid goud in “reserve” te houden. De rest was beschikbaar om tegen rente uit te lenen.

De goudsmid schreef nu tickets uit als lening en hij deed goede zaken. Maar voor ieder lening werd er eigenlijk een ticket gecreëerd zonder dat de tegenwaarde aan goud aanwezig was.

Hoe meer er geleend werd, hoe meer “geld” er in omloop kwam.

Maar de hoeveelheid goud was niet veranderd. Het geld dat op deze manier in omloop kwam was eerder virtueel geld.

Schuldpapier en geld waren plots hetzelfde.

Maar een aantal aandachtige en kritische burgers zagen meer en meer “geld” circuleren en werden wantrouwig.

Zou de goudsmid wel voldoende goud in de kluis hebben liggen voor al die extra biljetten die circuleren?

Ze namen het zekere voor het onzekere en ruilden hun eigen tickets om naar goud.

Hier had de goudsmid niet op gerekend. Een groot aantal mensen kwamen op hetzelfde moment hun goud ophalen waardoor hij door zijn reserves goud heen dreigde te raken.

Er ontstond een bankrun. De eerste in de geschiedenis. Maar helaas niet de laatste.

De goudsmid moest met schaamrood op de wangen toegeven dat hij veel meer biljetten had uitgeschreven dan er als tegenwaarde goud aanwezig was bij hem.

Mensen die met biljetten in handen zaten, beseften plots dat deze biljetten waardeloos waren. Hun rijkdom was een illusie.

Indien je geschokt bent door de roekeloosheid van de goudsmid, heb ik slecht nieuws voor je. Het huidige banksysteem is identiek hetzelfde.

Het werkt zo.

Er is een beperkte hoeveelheid basisgeld, bestaande uit biljetten en munten uit omloop en de reserves die banken plaatsen bij de centrale bank. Dit is de “monetary base”.²

Ik kan dit best verduidelijken met een voorbeeld. Je zit op een eiland met 100 andere bewoners en iedereen bezit 1.000 euro aan biljetten.

Er is ook een bank op het eiland met 10.000 euro eigen vermogen. Inwoners hebben de mogelijkheid om hun biljetten naar de bank te brengen. In ruil krijgen zij jaarlijks interest en blijft hun geld veilig.

Negentig inwoners brengen hun 1.000 euro naar de bank en parkeren het op een spaarrekening. De bank heeft nu 90.000 euro in bewaring. Men houdt 10% van het bedrag liquide voor het geval spaarders een deel van hun tegoeden opnemen. De rest (81.000 euro) is beschikbaar voor leningen.

De 81.000 euro wordt uitgeleend aan 9 inwoners van het eiland. Zij zijn actief in de landbouw en kopen er werktuigen mee om het land te bewerken.

Deze 81.000 euro komt in handen van andere bewoners van het eiland die deze werktuigen produceren. Zij brengen het geld dat ze verdiend hebben opnieuw naar de bank.

De bank heeft nu 171.000 euro aan deposito's uitstaan. De initiële 90.000 euro die inwoners deponeerden en de 81.000 euro die zopas verdiend werd met de productie van werktuigen.

Op het eiland is de geldhoeveelheid nu gestegen naar 190.000 euro. Dit bestaat uit 10.000 euro eigen vermogen van de bank, 9.000 uit reserves en 171.000 euro aan spaardeposito's.

De inwoners rekenen zich rijk. Zij bezitten plots 171.000 euro. Tenminste dat is het geld dat zij op spaarrekeningen hebben staan bij de bank.

De bank heeft nu echter 81.000 euro vers geld binnen gekregen waarvan men opnieuw 10% in reserve zal houden. De overige 72.900 euro kan weer worden uitgeleend. Dit bedrag zal uiteindelijk weer in handen komen van andere inwoners van het eiland.

Deze 72.900 euro zal uiteindelijk weer terechtkomen bij de bank ... die 10% reserveert ... en de rest weer uitleent.

En zo gaat het maar door en door. Uiteindelijk zal er voor iedere euro basisgeld voor ongeveer 10 euro aan leningen verstrekt worden.

Banken creëren eigenlijk geld door het verstrekken van leningen. Iedere keer dat er een lening wordt uitgeschreven, stijgt de geldhoeveelheid.

Het geld dat mensen op spaarrekeningen hebben staan zwelt aan maar de hoeveelheid basisgeld is nog altijd dezelfde.

Je kan je afvragen of geld op een spaarrekening eigenlijk wel geld is?

Strikt genomen *niet*.

Het is een lening³ aan de bank. Net zoals in de tijd van de goudsmid “tickets” geen alternatief waren voor goud.

De lijn tussen geld en schulden is heel dun in het financieel systeem zoals we dat vandaag kennen. Het is het systeem van het fractioneel bankieren waarbij banken slechts verplicht zijn om een beperkt deel van de tegoeden liquide te houden.

Mensen denken dat ze hun geld altijd weer kunnen ophalen bij de bank maar de waarheid is dat de bank hun geld heeft uitgeleend. Wanneer teveel mensen gelijktijdig hun geld ophalen, ontstaat er een bankrun waarbij niemand meer aan zijn geld kan.

Bankiers zijn alchemisten die geld creëren uit het niets

Het algemene idee is dat spaarders hun geld naar de bank brengen en dat banken deze spaardeposito's vervolgens tegen een hoger tarief weer uitlenen.

De waarheid is dat banken je spaargeld helemaal niet nodig hebben om leningen te verstrekken.

Bankiers zijn namelijk alchemisten die geld kunnen creëren uit het niets!

Klinkt een beetje als hocus-pocus maar ik ga in dit artikel een poging doen om je de achterliggende werking zo helder mogelijk uit te leggen.

Het zijn namelijk niet de deposito's die tot leningen leiden maar het zijn de leningen die voor de deposito's zorgen.

Dat kan je alleen maar begrijpen als ik je uitleg hoe de balans van een bank eruit ziet.

Aan de linkerkant van de balans, de activa dus, staan de bezittingen van de bank.

Dit zijn bijvoorbeeld de verstrekte hypotheekleningen.

Activa	Passiva
Leningen aan klanten 100.000 euro	Deposito's: 100.000 euro

Jij bent de bank dat geld schuldig waardoor het een vordering is voor de bank.

Aan de rechterkant van de balans, de passiva, vind je de verplichtingen terug. De belangrijkste post voor een bank zijn de spaardeposito's.

Spaardeposito's zijn juridisch gezien namelijk leningen die door spaarders verstrekt werden aan de bank.

Een spaarrekening is een stukje papier waarop staat hoeveel geld de bank jou schuldig is. Meer als dat is het niet. Het is een lening die de bank bij jou is aangegaan.

Ok, tot hier is iedereen mee denk ik?

Wat gebeurt er nu als jij 100.000 euro wil lenen bij de bank?

De bank zal bij de activazijde van de balans een vordering van 100.000 euro noteren.

Die 100.000 euro ben jij de bank schuldig en voor de bank is het een actief of een belegging.

Een bank kan bijvoorbeeld deze vordering weer doorverkopen aan andere banken of beleggers.

De bank gaat je die 100.000 euro uiteraard niet cash overhandigen maar boekt deze over naar je zicht- of spaarrekening.

We hebben net geleerd dat deposito's een verplichting zijn die de bank aan jou heeft. Een verplichting die werd ingeschreven op de rechterkant van de balans.

Samengevat zal dus zowel de activa- als de passivazijde van de balans met 100.000 euro toenemen.

Iedere keer als de bank een lening verstrekt, wordt er dus ook een deposito van hetzelfde bedrag bijgeschreven op rekening van de klant.

Et voilà: nieuw geld is gecreëerd.

Hier kwam geen centrale bank aan te pas.

Mervyn King, voorzitter van de Bank of England tussen 2003 en 2013, gaf dat na zijn carrière ook gewoon toe⁴:

"When banks extend loans to their customers, they create money by crediting their customers' accounts."

Banken creëren geld telkens wanneer men een nieuwe lening verstrekt.

Sterker nog, op deze manier zijn banken verantwoordelijk voor ongeveer 97% van het geld dat circuleert! ⁵

Dit geld ziet er hetzelfde uit en kan je net zo makkelijk besteden als cash geld, maar er is uiteraard wel een wezenlijk verschil.

Het geld dat banken creëren, ontstaat namelijk in de vorm van deposito's die klanten aanhouden en juridisch gezien, is dat dus een lening. Een deposito is een claim op chartaal geld.

We weten allemaal dat de deposito's tientallen malen groter zijn dan het cash geld dat circuleert en dat slechts een klein deel van deze deposito's ook effectief kunnen omgezet worden in echt geld.

Dit is de zogenaamde bank-run.

Klanten vragen hun deposito's op door de leningen die verstrekt werden aan de bank cash uit te laten betalen.

Als teveel klanten dat doen, valt de bank om. De bank kan dan immers niet meer aan de verplichtingen voldoen en blijft in gebreke.